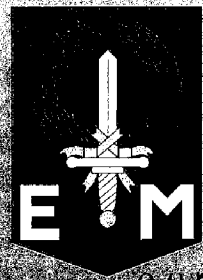

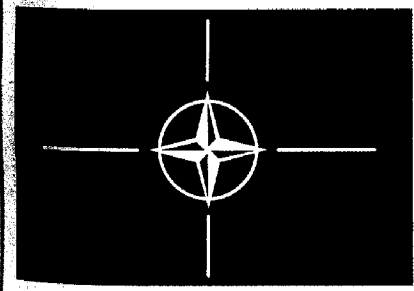
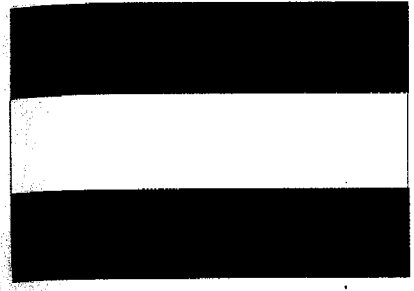

INFO-SCOOP

INL
007211
5
2

INHOUDSOPGAVE

VAN DE REDACTIE	2
COLOFON;	2
HET KRUITVAT BALKAN	3
DE BETOGINGEN	3
ZEGE OPPOSITIE ERKEND	4
STUDENTEN GAAN DOOR	5
BOSNIE	5
BRCKO	5
MOSTAR	6
KOSOVO	7
BULGARIJE	7
SOCIALISTEN WILLEN GEEN VERKIEZINGEN	7
OVERGANGSREGERING	7
ALBANIË IN DE GREEP VAN DE PIRAMIDE-SPELEN	9
ALBANIË NA DE OVERHEERSING.	9
BETONNEN KOEPELS	9
KNEUSJES EN MERCEDESSEN.	9
DE GODSDIENST IS TERUG.	10
"PIRAMIDE-FONDSSEN"	10
ONLUSTEN.	10
ALGEMEEN	12
INFO-SCOOP SPECIAL MIDDEN-OOSTEN	12
EEN MIDDEN-OOSTEN SAMENVATTING	12
SITUATIE CONFLICT-GEBIED	14
SITUATIE OVERIGE REGIO'S	15
AANDACHTSPUNTEN	16
INFO-SCOOP SPECIAL NOORD-AFRIKA	18
SOEDAN, EEN WANKELEND ISLAMITISCH BOLWERK ?	18
(DEEL 1)	18
EEN TERUGBLIK	18
DE POLITIEK	19
HET ISOLEMENT	20
DE ECONOMIE	22

Elnt P.W.T.S. Menting

In "Het kruivvat Balkan" beschrijft de Aooi J.A.P. Schuijl de problemen die de landen als Roemenië, Bulgarije Macedonië en Albanië zich economisch op de hals hebben gehaald door zich loyaal op te stellen achter de sancties die tegen Servië zijn ingesteld. Om bijvoorbeeld Bulgarije uit de economisch malaise te halen zou Bulgarije alleen al dit jaar een miljard dollar aan kredieten en hulp nodig hebben om het hoofd boven water te kunnen houden. Het Internationale Monetaire Fonds stopt de economische steun zolang de socialisten het land regeren.

Van dezelfde schrijver komt ook het artikel over Albanië.

Albanië is in opspraak geraakt door de piramide-spelen. De heilstaat van Enver Hoxha is ten onder gegaan. De gewone mensen in Albanië hebben alles verloren. Ondanks dat, toont het uitgemergelde Albanië nog steeds zijn gastvrijheid. De oppositionele Socialistische Partij probeert via de woede van de gedupeerde bevolking de huidige president Sali Berisha te treffen en vroegde verkiezingen af te dwingen.

In een "ingekorte" samenvatting beschrijft de Elnt D.A. van Amerom de problematiek in het Midden-Oosten. Deze samenvatting heeft betrekking op Israël en de landen van invloed zoals Egypte en Syrië. We zien dat er tekenen zijn dat niet alleen Egypte maar ook landen zoals Marokko, Jordanië en Oman weer (economische) toenadering zoeken na de hervatting van het vredesoverleg met Syrië.

Hoewel de Elnt D.A. van Amerom voornamelijk de actuele situatie in het Midden-Oosten bijhoudt, waarbij hij zijn aandacht vooral richt op de regio Israël, heeft hij gemeend u de laatste ontwikkelingen rondom het Noord-Afrikaanse Soedan niet te mogen onthouden. De recente ontwikkelingen in Soedan waarbij de SPLA-rebellen de waterkracht centrales bij Damazin in handen trachten te krijgen en in het oosten de afsluiting van de enige belangrijke Rode Zee-haven, Port Sudan, proberen te bewerkstelligen, zal mogelijk voor Soedan economisch verstrekkende gevolgen hebben.

Gezien de omvang van het artikel heeft de redactie gemeend dit artikel in twee delen te moeten uitgeven. Deel I behandelt de periode vanaf juni 1989 tot januari 1997 en gaat voornamelijk over de islamitisering van de binnenlands politiek en de gevolgen hiervan. In deel II krijgt u een opsomming over de recente ontwikkelingen en naar aanleiding hiervan de mogelijk (economische)gevolgen voor Soedan.

Zoals aangegeven in de colofon is de Info-Scoop volledig samengesteld uit open bronnen. Indien er uwerzijds op- of aanmerkingen zijn over de inhoud van deze publicatie, wordt u verzocht contact op te nemen met één van de redactieleden van de Info-Scoop. (zie colofon).

COLOFON;

INFO-SCOOP Is een maandelijks uitgave van 101 Mipel

Adres: Simon Stevinkazerne, MPC 41 A, Postbus 9012, 6710 HC Ede

Telefoon: 0318-683055

Redactie: Maj H.J. Jacobs, Elnt P.W.T.S. Menting, Sgtl A. Wever

INFO-SCOOP wordt verzonden aan die instanties welke functioneel belang hebben bij actuele informatie

De inhoud van de **INFO-SCOOP** is volledig samengesteld uit open bronnen. Overname uit deze publikatie is toegestaan mits de bron wordt vermeld.

HET KRUITVAT BALKAN

Aooi Schuijl

Voor dit artikel is gebruik gemaakt van teletekst, dag- en weekbladen en overige tijdschriften.

De volgende onderwerpen komen aan de orde:

SERVIE

- DE BETOGINGEN
- ZEGE OPPOSITIE ERKEND
- STUDENTEN GAAN DOOR

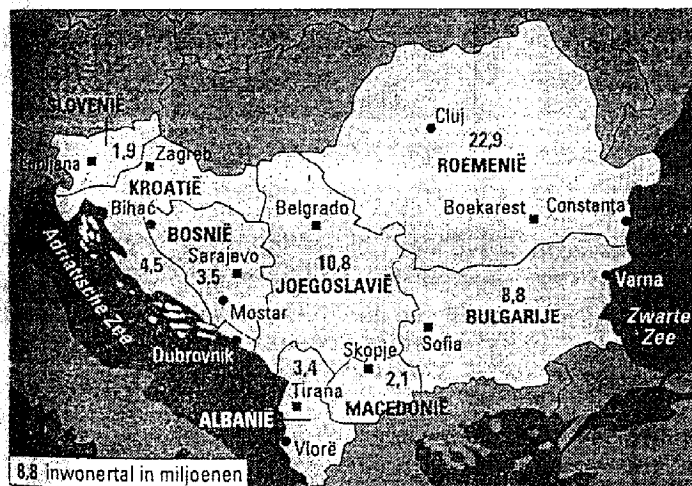
BOSNIE

- BRCKO
- MOSTAR

KOSOVO

BULGARIJE

- SOCIALISTEN WILLEN GEEN VERKIEZINGEN
- OVERGANGSREGERING

NRC

Roemenië, Bulgarije, Macedonië en Albanië hebben zich loyaal geschaard achter de sancties die tegen Servië zijn ingesteld. Maar dat heeft hen miljarden aan inkomsten gekost. Wanhopig roepen ze het Westen op hen uit de economische malaise te halen. De problemen die deze Balkanlanden teisteren hebben verschillende politieke- en economische oorzaken, die het gevolg zijn van de ontwikkelingen gedurende de laatste eeuw.

De onrust in Servië heeft te maken met

Milosevic's hardnekkige weigering om de uitslag van de verkiezingen te erkennen. Meer dan 80 dagen van betogingen waren nodig om hem overstag te doen gaan.

Vanuit Montenegro komen nauwelijks verhuilde dreigementen dat het zich uit de federatie wil losmaken, omdat Milosevic's starre houding de betrekkingen met de buitenwereld dreigen te schaden.

Kosovo kampt met systematische schendingen van de rechten van de Albanese, gepaard gaande met terroristische aanslagen door Albanese radicalen die oproepen tot verzet tegen de Servische overheersing.

In Albanië zijn honderdduizenden mensen van de ene op de andere dag straatarm geworden.

Bulgarije dreigt door hyperinflatie economisch in te storten.

Macedonië, vreest voor een escalatie met de Albanese minderheid die een

kwart van de bevolking uitmaakt. Daar komt bij dat de Bulgaarse maffia, de machtigste criminele organisatie in het hele gebied, Macedonië gebruikt om geld wit te wassen, waarmee ze het land in een economische chaos heeft gestort. Verder heeft zij te maken met een stokoude

president die met moeite de wankelende vrede tussen de Macedonische en Albanese nationalistes weet te bewaren. Maar de vrede zou wel eens in gevaar kunnen komen na diens dood, omdat er nog steeds geen opvolger is aangewezen.

Roemenië kampt met een hyperinflatie waarbij de nationale munt al de helft van haar waarde is kwijtgeraakt.

Wil er een einde komen aan de kritieke toestand op de Balkan, dan moet er op zeer korte termijn een economisch herstelprogramma op poten worden

Le Monde

gezet.

DE BETOGINGEN

Op 23 jan heeft de Servische politie een betoging in KRAGUJEVAC uiteen geslagen. De betogers protesteerden tegen de weigering om een plaatselijk radio- en televisiestation aan de nieuw gekozen autoriteiten over te dragen. Kragujevac is een van de weinige grote steden waar Zajedno de macht daadwerkelijk heeft kunnen overnemen. De omroep is eigendom van de gemeente, maar in de praktijk gerund door de SPS van Milosevic. De politie confisceerde de banden van een tv-ploeg die de actie wilde filmen. Verder werden de demonstranten verjaagd en hun auto's met een bulldozer in de berm geschoven.

STEUN SERVISCH-ORTHO-DOXE KERK

Ook de Servisch-orthodoxe kerk kiest de zijde van de oppositie. Op 27 jan heeft Patriarch Pavle van de Servisch-orthodoxe kerk aan het hoofd van een enorme religieuze processie, de politieblokkade gebroken die een week lang voorkwam dat Servische studenten in het centrum van Belgrado demonstreerden. In een gedragen stilte leidde Pavle meer dan honderdduizend betogers naar de kerk van St. Sava. De 84-jarige Pavle, die in 1990 tot patriarch werd gekozen, is bijzonder populair onder de jeugd. Verder staat hij bekend als nationalist en koestert grote sympathie voor Radovan Karadzic.

Begin deze maand veroordeelde de orthodoxe kerk het bewind van Milosevic in ongewoon scherpe be-woordingen. De orthodoxe kerk geldt

die in zijn geheel op de staatstelevise werd voorgelezen, vroeg Milosevic om een speciale wet die de verkiezingsuitslag alsnog zou erkennen.

Algemeen Dagblad

in Servië als een machtig nationaal symbool.

EERSTE ERNSTIGE ONGERE- GELDHEDEN

In de nacht van 2 op 3 feb werden de eerste ernstige ongeregelheden in Belgrado veroorzaakt door een confrontatie tussen de oproerpolitie en demonstranten. De betogers hadden beide uiteinden van een belangrijke brug over de Sava bezet. De oproerpolitie raakte slaags met de demonstranten, waarbij waterkanonnen werden ingezet. Ook oppositieleidster Vesna Pesic en Ljubo Tadic, een acteur, zouden door de politie geslagen zijn. De Franse minister van Buitenlandse Zaken, de Charette, veroordeelde de politie acties en nodigde de leiders van Zajedno uit om naar Parijs te komen voor besprekingen. Vanuit Parijs verklaarden de Servische oppositieleiders dat zij een dialoog met Milosevic willen aangaan, wanneer hij inderdaad zijn belofte houdt.

MILOSEVIC OVERSTAG

In een brief aan de Servische premier,

land zowel in het binnen- als in het buitenland grote schade heeft berokkend en het was de hoogste tijd om het probleem in de voornaamste instituties van de republiek aan te pakken"

Met deze brief doet hij zich voorkomen als de man die het landsbelang boven de ruziënde partijen stelt.

De gemeente Belgrado is de eigenaar van het lokale televisiestation Studio B. Daarmee zou de oppositie voor het eerst kans zien de ijzeren greep van Milosevic op de media te doorbreken. Verder hebben de Servische gemeenten bijzonder weinig bevoegdheden. Alle functionarissen worden door de republiek benoemd en voor hun fondsen zijn de gemeenten afhankelijk van de autoriteiten.

ZEGE OPPOSITIE ERKEND

De speciale wet werd met overweldige meerderheid in het Servische parlement aangenomen. Hiermee was eindelijk de overwinning van de oppositie tijdens de gemeenteraadsverkiezingen erkend.

Zajedno krijgt nu in de veertien steden de burgemeestersposten en een meerderheid in de raden.

De oppositie had aangekondigd om,

ondanks deze erkenning, de betogingen voort te zetten totdat persvrijheid en afschaffing van de censuur is afgedwongen.

Het is nog maar de vraag of Milosevic de wet loyaal zal uitvoeren. De verkiezingsoverwinning van Zajedno was in een aantal gemeenten door kiescommissies en/of gerechtshoven ONGELDIG verklaard. Deze, door socialistische gedomineerde instellingen, zullen mogelijk aanvoeren dat hun uitspraken alleen via lange tijdrovende juridische wegen teruggedraaid kunnen worden. Dit zou de socialistische autoriteiten de gelegenheid bieden de installatie van door de oppositie gedomineerde gemeenteraden voor ruime tijd te bevriezen.

Inmiddels heeft Zajedno de demonstraties opgeschort, in tegenstelling tot de studenten die door zullen gaan. Een woordvoerder van de neo-communistische partij YUL (Verenigd Joegoslavisch Links), van Milosevic's echtgenote Mirjana Markovic, waarschuwde de oppositie dat de politie zal ingrijpen als de demonstraties niet op-

Mira Markovic: poisonous tongue

Le Monde

houden. Hoe de demonstranten over haar denken blijkt uit de volgende gebeurtenis.

Toen Markovic in India was om haar boek te promoten, vertoonde een student tijdens een van de demonstraties de volgende tekst: "Je bent daar veilig, ze doden geen koeien in India". Er circuleert ook een satirisch blad

genaamd "Ons varken", waarvan de titel verwijst naar Mira Markovic. Doordat Milosevic's socialisten alle belangrijke kabinetsposten bezetten en diverse bestuursposten zoals die van directeur van het Staatsenergiebedrijf, in handen hebben, blijft de macht in handen van Milosevic.

STUDENTEN GAAN DOOR

De studenten die geen politiek doel nastreven, stoppen nog niet met hun demonstraties, na het overstag gaan van Milosevic. Ze blijven protesteren totdat hun eisen zijn ingewilligd, aldus "Students Protest 96/97". Samen met afgevaardigden van de andere studentenorganisaties UDDO en de Independent Studentorganization brachten ze een bezoek aan premier Kok. Hierbij was ook de directeur van het onafhankelijke radiostation B-92 aanwezig.

De studenten eisen dat de bestaande wet op het universitair onderwijs wordt vervangen. Verder willen ze dat Velickovic, hoofd van de universiteit van Belgrado, aftreedt omdat hij stelselmatig hun protesten heeft genegeerd. De onafhankelijke studenten zijn na twee jaar nog steeds niet erkend. "Dit keer nemen we kleine stappen en stellen we niet meer zulke forse eisen. Mede daarom moet dit het eerste succesvolle studentenprotest in de geschiedenis van Servië worden", aldus de studenten.

Als tegemoetkoming aan de studenten, ontsloeg Milosevic de minister van Onderwijs, maar benoemde als zijn opvolger Radmila Milentijevic, een vertrouweling van Milosevic. Deze nationaliste was in het verleden al heftig bekritiseerd door de oppositie.

OPPOSITIELEIDERS

Omdat uit de oppositionele partijen de toekomstige regering van Servië zal worden gevormd, is het interessant te weten hoe deze partijen over de toekomst denken. De partijen zelf, zijn uitvoerig besproken geweest in de vorige Info-Scoop van januari.

Milosevic werd in de afgelopen stormachtige periode niet door het

Time 27 januari 1997

volk veracht omdat hij de oorlog was begonnen, maar omdat hij hem niet glansrijk had gewonnen. Velen betreuren achteraf de oorlog, maar zoeken de schuld bij anderen en vooral bij Milosevic. Buitenlandse verslaggevers in Belgrado merken steeds weer dat de demonstranten niet begripen waarom de Westerse wereld zich zo druk maakt over Bosnië.

"Waarom halen jullie steeds weer Bosnië erbij? Het gaat ons om democratie en om Servië, Bosnië komt later wel".

De oppositieleider van de Democratische Partij, Zoran Djindjic, steunde Karadzic toen deze overhoop lag met Milosevic. Tegenover Bosnische Serviërs beweert hij dat zijn partij nog steeds voorstander is van een unie tussen Serviërs en de RS in Bosnië. Vuk Draskovic, leider van de Servische Vernieuwingsbeweging was vroeger een ultra-nationalist. Dat is hij allang niet meer, maar hij hoedt zich voor anti-nationalistische uitspraken, want daarmee zou hij zijn doodsvonnissen tekenen.

Vesna Pesic is slim, elegant, een goed spreker en een scherpzinnig denker. Ze zag in dat de burgerrechtenbeweging waarin alle kleine niet-na-

TOGETHER, SO FAR: From left, Pesic, Djindjic and Draskovic at a rally in Belgrade

tionalistische, feministische, pacifistische en andere alternatieve groeperingen verenigd zijn, zich bij de coalitie en het protest moest aansluiten. Anders zou de beweging, die door de nationalistten eigenlijk wordt veracht, zich voor zeer lange tijd buiten de machtsstrijd plaatsen. Toch zal deze "softe", niet-nationalistische beweging niet op eigen kracht de macht kunnen veroveren en ze zal allianties moeten afsluiten.

BOSNIE

BRCKO

OMSTREDEN

Tijdens de vredesonderhandelingen in december 1995 in Dayton besloot men om de zaak Brcko een jaar vooruit te schuiven teneinde het akkoord niet te frustreren. Een jaar na de ondertekening van het Dayton-akkoord zou er een arbitragecommissie in het leven worden geroepen, die zich over de zaak Brcko zou buigen. Uiteindelijk werd het 15 februari 1997.

Moslams en B-Serviërs hechten beiden grote waarde aan het bezit van deze fel omstreden stad. Het van groot strategisch belang zijnde stadje, biedt

namelijk toegang tot de rivier de Sava en de rest van Europa.

De arbitragecommissie kreeg al bij het vaststellen van de agenda problemen met de partijen die van verschillende uitgangspunten uitgingen. De B-Serviërs wilden alleen maar praten over de ligging van de ZOS en de breedte van de corridor die zij tot 20 km uitgebreid willen zien. De moslims daarentegen, eisen de stad op omdat zij vóór de oorlog een meerderheid in Brcko vormden.

Verschillende Servische- en moslimpolitici maar ook hoge militairen deden uitspraken waarin ze waarschuwden dat een toewijzing aan de tegenpartij tot een nieuwe oorlog zou leiden.

INTERVIEW MET KRAJISNIK

Momcilo Krajisnik vormt samen met de Kroaat Zubak en de moslim Izetbegovic het driemans-presidium van Bosnië-Herzegovina.

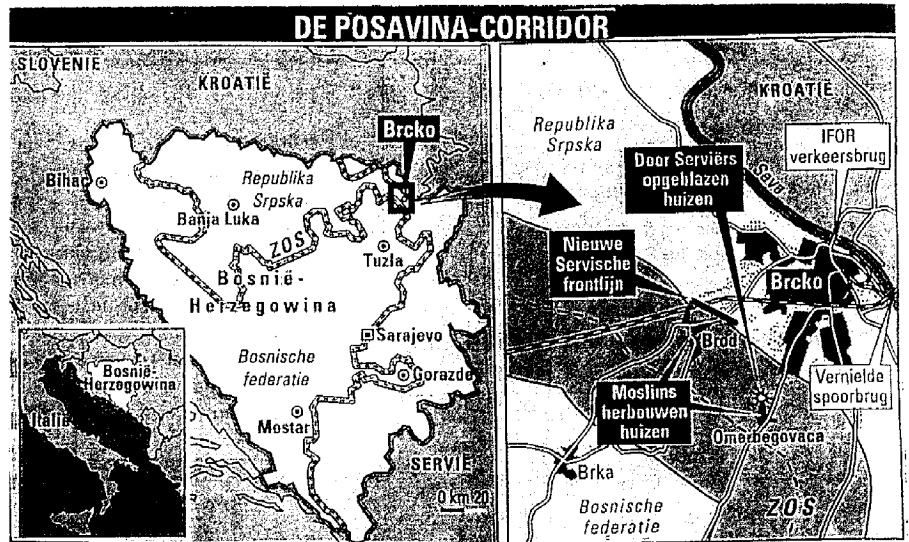
De harde Servische onderhandelaar, ook wel bekend als "Mr. No", gaf in een interview zijn mening over Brcko. Hij is teleurgesteld in de houding van het Westen t.a.v. de B-Serviërs en de coulante benadering van de moslims. "Ze zien de moslims altijd als slachtoffers... Wat die moslims willen is opnieuw oorlog in Bosnië. Ze willen *gospodar* (heerser) over ons zijn....

...Een verkeerd besluit over Brcko is een ramp voor de toekomst van Bosnië. Voor de oorlog was het een stad waar veel Kroaten en moslims woonden. Maar er zijn steden in Bosnië die van vitaal belang zijn voor één bevolkingsgroep. Brcko is de enige verbinding tussen het westen met Banja Luka en het overige deel van de Servische Republiek. Wij garanderen de moslims vrij verkeer. De moslims hebben van ons een corridor gekregen naar de enclave Gorazde. Waarom mogen wij dan geen corridor hebben tussen de twee delen van onze republiek?"...

Op de vraag over een dreiging van RS-zijde met een oorlog over Brcko antwoordde Krajisnik: "...De moslims hebben door het "Train and Equip"-

programma de illusie dat zij hun doelen met geweld kunnen bereiken. Wat

de NERETVA die als grens werd beschouwd tussen de islamitische-en de

Eindhovens Dagblad

betreft de kracht van onze legers, wil ik mijn vroegere vijanden eraan herinneren welk leger tegenover hen stond. Wij zijn niet bang voor hen"...

BRCKO UITSTEL

De arbitragecommissie onder leiding van de Amerikaanse diplomaat Roberts Owen, besloot op 15 februari de beslissing over de toewijzing van de stad met een jaar uit te stellen. De stad zal nog een jaar lang onder toezicht van de internationale gemeenschap blijven. De Serviërs blijven voorlopig in de stad.

Aanvankelijk deden op 14 februari geruchten de ronde dat de stad aan de RS zou zijn toegewezen.

Ook de media, waaronder ochtendbladen, teletekst en diplomatieke bronnen, versterkten deze geruchten. Duizenden moslims hadden na het vernemen van de "uitslag" een kruispunt in Brka, een plaats voor Brcko, en de uitgang van een Amerikaans SFOR-kamp geblokkeerd.

De Kroaten, maar vooral de moslims hebben steeds weer betoogd dat een toewijzing aan de Serviërs zou neerkomen op een erkenning en beloning van hun "etnische zuivering".

MOSTAR

BRUG TUSSEN OOST EN WEST

De twee bevolkingsgroepen zitten op elkaars lip, gescheiden door de rivier

christelijke (katholieke) wereld. De historische brug die deze culturen verbond, werd tijdens de oorlog vernietigd. De B-Kroaten gaven hiermee aan de "brug" naar de islamitische wereld niet op prijs te stellen.

Tijdens de oorlog waren de moslims in kelders van het oostelijk stadsdeel tezamen gedreven. Het aantal moslims dat door een mirakel in West-Mostar kon achterblijven, wordt nu na de oorlog alsnog uit hun huizen gejaagd. De B-Kroaten willen hun deel van de stad, die nauwelijks schade heeft opgelopen, voor zichzelf houden.

De redenen van bezorgdheid omtrent Mostar betreffen de gevolgen daarvan, die de gehele Federatie en uiteindelijk geheel Bosnië kunnen treffen.

Nadat de EU de Duitser Koschnick als bestuurder in Mostar aanstelde met als taak de stad te herenigen, werd deze bijna door uitzinnige Kroaten gelyncht. Koschnick gooide de handdoek in de ring. Na de verkiezingen bleek dat de bevolking volgens etnische lijnen had gestemd.

De bezorgdheid van de internationale gemeenschap over Mostar is niet onterecht. Talloze incidenten halen keer op keer de pers. Na de laatste gewelddadigheden waarbij Kroatische extremisten vuurwapens gebruikten om de moslims te verjagen, moest SFOR extra troepen sturen om de zaak niet verder te laten escaleren.

MOSLIMS UIT WESTELIJK STADSDEEL VERDREVEN

De B-Kroaten zijn overigens doorgaan met het verdrijven van moslims uit het westelijk deel van Mostar. Volgens de internationale politiemacht zijn 26 moslims uit hun huizen gezet.

Westerse waarnemers geven de schuld voor de incidenten aan paramilitaire Kroatische bendes en de lokale maffia, die in Mostar de dienst uitmaken. Hun optreden wordt oogluikend toegelaten en soms gesteund door de plaatselijke bestuurders die zich hevig verzetten tegen een hereniging met de moslims.

KOSOVO

De "Nationale Beweging voor de Bevrijding van Kosovo" (UCK), een terreurorganisatie van etnische Albanese, heeft de verantwoordelijkheid opgeëist voor de aanslag op rector Papovic van de Servische universiteit in de hoofdstad Pristina. De rector, een parlamentslid van Milosevic's Socialistische Partij, en zijn chauffeur raakten zwaar gewond bij een aanslag met een autobom. Verder liet de organisatie weten ook verantwoordelijk te zijn voor de moord op twee Albanese "collaborateurs".

Kosovo was tot 1989 een autonome provincie binnen Servië met een Albanese meerderheid van 90%. President Milosevic annexeerde Kosovo omdat de Albanese zich zouden willen afscheiden.

In een door de Serviërs onwettig bestempeld referendum, stemden de Albanese in 1991 massaal voor een onafhankelijk Republiek Kosovo. Maar ook onder hun "ondergronds" gekozen leider Rugova, bleef de situatie slecht en de kritiek groeide. Na de rellen die Albanese veroorzaakten, had de Servische politie een reden gevonden om in te grijpen.

De Servische politie heeft volgens het persagentschap Tanjug, enkele tientallen militanten, waaronder de 31 jarige Avni Klinaku en leden van zijn "Nationale Beweging voor de Bevrijding van Kosovo", gearresteerd we-

gens betrokkenheid bij de rellen van de afgelopen weken.

Bij huiszoekingen zouden tal van wapens en munitie zijn gevonden. Tevens zou deze beweging verantwoordelijk zijn geweest voor aanslagen op Servische politiemensen en de bomaanslag op de Servische rector en zijn chauffeur.

BULGARIJE

SOCIALISTEN WILLEN GEEN VERKIEZINGEN

De Bulgaarse oppositiepartijen en studenten hebben de afgelopen weken betoogd voor het aftreden van de socialistische regering en onmiddellijk te houden vervroegde verkiezingen. Economisch gezien is Bulgarije bankroet. Na twee jaar regeren, hebben de socialisten (BSP) het land economisch en sociaal geruïneerd en leeggeroofd. Het Internationale Monetair Fonds (IMF) trok haar handen van Bulgarije af, zolang er niets aan de situatie werd gedaan.

President Petar Stojanov, zelf afkomstig uit de oppositionele Unie van Democratische Krachten (UDK), had in Brussel gepleit voor Europese steun aan zijn land. Stojanov, die de eisen

Stojanov: fighting economic collapse

Times

van de betogers steunde, riep vervolgens op tot het houden van nieuwe verkiezingen.

BESTORMING PARLEMENT

Toen de socialisten weigerden mee te werken aan het uitschrijven van vervroegde verkiezingen, werd het parlement op 10 jan door tienduizenden demonstranten bestormd. Ramen werden ingegooid en in één van de vertrekken werd brand gesticht.

Socialistische parlementariërs die het gebouw uitkwamen werden met sneeuwballen en stenen bekogeld.

De hele hoofdstad en ook andere delen van Bulgarije raakten in de greep van de betogingen. Rode vlaggen werden verbrand en teksten als "Weg met de rode maffia" en "Verkiezingen nu" werden gescandeerd.

SOCIALISTEN ZWICHTEN IN BULGARIJE

Eindelijk zijn de Bulgaarse Socialistische Partij en de oppositie het op 4 februari eens geworden. In de tweede week van april zullen de vervroegde verkiezingen plaatsvinden. De aanzet kwam van president Stojanov, die de vorming van een nieuwe socialistische regering, met Dobrev als premier, blokkeerde door zijn weigering het decreet te ondertekenen. Stojanov is volgens de grondwet namelijk verplicht een dergelijk stuk te tekenen als de formateur een kabinet wil presenteren. De president liet al eerder weten dat hij grote moeite had met zijn grondwettelijke plicht de socialisten, zijnde de grootste politieke partij, de formatieopdracht te geven. Uiteraard liet ook de oppositie weten er niets voor te voelen.

Het nieuws bracht de demonstranten die, als elke dag op het plein bij de Aleksandur Nevski-kathedraal bijeenwaren, tot uitzinnige vreugde.

OVERGANGSREGERING

President Stojanov heeft een voorlopige nieuwe regering geïnstalleerd. Het kabinet, dat wordt geleid door de burgemeester van Sofia, Stefan Sofianski, zal de verkiezingen op 19 april voorbereiden.

Stojanov, na dinsdag buitengewoon populair, had de moed om de Bulgaren openlijk voor te houden dat het hen

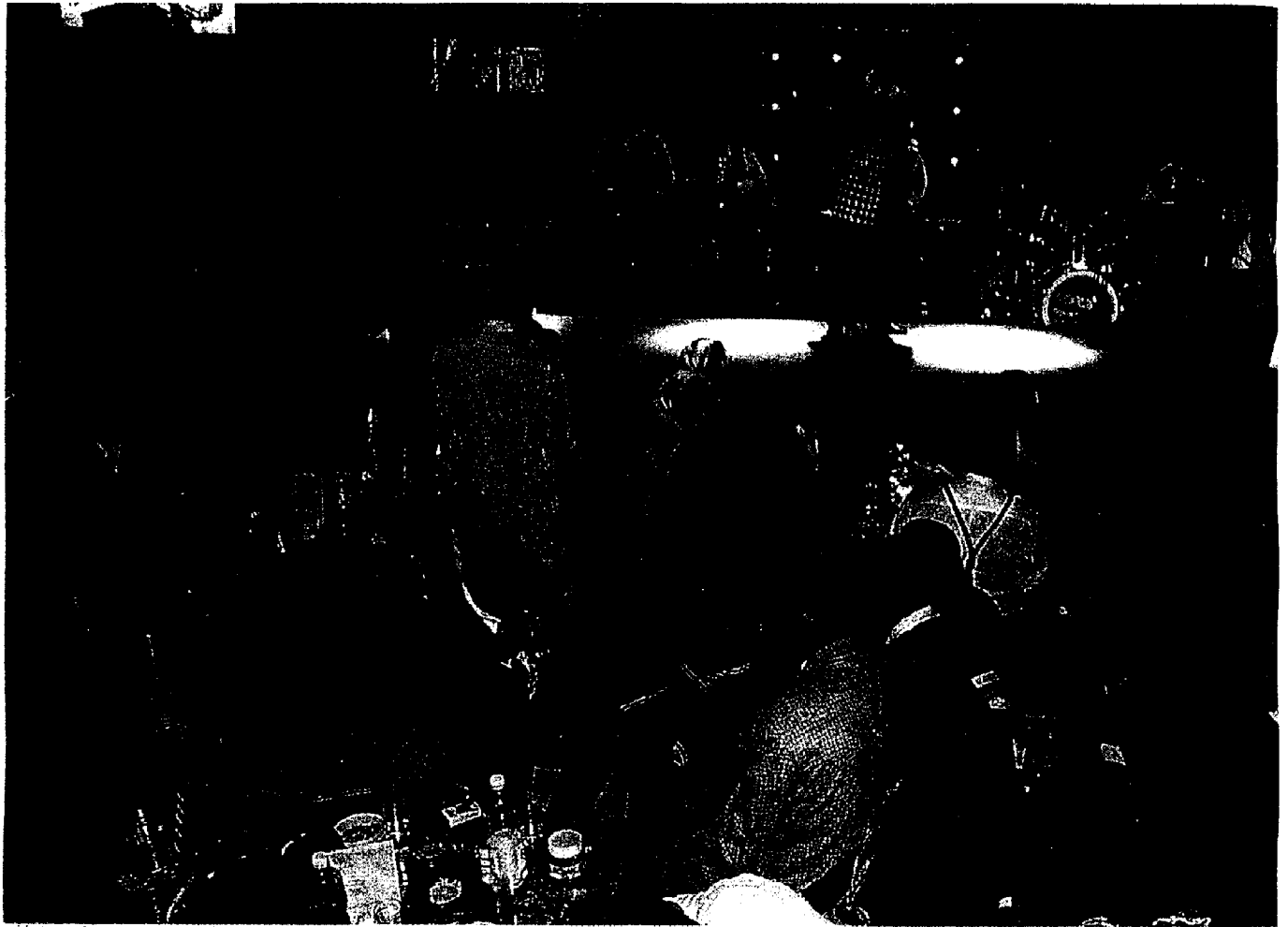
voorlopig nog slechter zal gaan dan het nu al gaat.

Ook Stefan Sofianski, een econoom en partijgenoot van de president, geniet in de hoofdstad over veel respect

en populariteit.

Het Internationaal Monetair Fonds liet enkele uren na het bereiken van het compromis weten, dat het klaar staat om onmiddellijk met de onder-

handelingen te beginnen. Bulgarije heeft alleen dit jaar al minimaal een miljard dollar aan kredieten en hulp nodig.

GARDEN OF EARTHLY DELIGHTS: From sundown to daybreak, when fasting must begin again, an elite crowd found plenty to eat and drink at a party in Cairo's World Trade Center

Time, 27 januari 1997

ALBANIË IN DE GREEP VAN DE PIRAMIDE-SPELEN

Aooi Schuijl

Albanië na 1992. Is er iets veranderd?

De heilstaat van Enver Hoxha is ten onder gegaan. Het uitgemergelde Albanië toont nog steeds zijn gastvrijheid. Het land werd in 1991 lid van de OVSE, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa. Hoewel de paard-en-wagens nog steeds de belabberde wegen berijden, is er nu in Tirana een parkeerprobleem ontstaan door de wonderbaarlijke vermenigvuldiging van de auto. Een luxe die voorheen alleen het partij kader zich kon veroorloven. Overal zijn discotheken als paddestoelen uit de grond gerezen. Er is zelfs een gloednieuwe fabriek geopend: Coca Cola.

Het wemelt van de schotelantennes, zelfs op de meest verloederde balkons.

Is er dan geen armoede meer?

Volkskrant

In dit artikel komen de volgende on-

derwerpen aan de orde:

- ALBANIË NA DE OVERHEERSING
- BETONNEN KOEPELS
- KNEUSJES EN MERCEDESSEN
- DE GODSDIENST IS TERUG
- PIRAMIDE-FONDSSEN
- ONLUSTEN

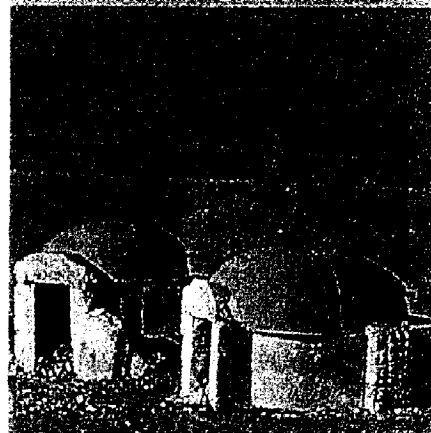
Voor dit artikel is gebruik gemaakt van teletekst, dag- en weekbladen en overige periodieken.

ALBANIË NA DE OVERHEERSING.

In de straten even buiten het centrum vinden we het "oude" Tirana terug: uitgewoone huizen, trottoirs bezaaid met stof en vuil, armoede waar je ook maar kijkt. Complete dorpen lopen leeg, omdat de grond van de oude coöperaties, die na de val van het communisme waren opgeheven, weer eerlijk onder de boeren moest worden verdeeld. Hierbij vielen veel boeren tussen wal en schip, zagen hun middel van bestaan verdwijnen en trokken richting steden. Albanië is een schitterend land, maar je kunt het de mensen niet kwalijk nemen dat het er nu zo bij ligt. Na de overheersing van de Ottomanen, de Oostenrijkers, Italianen en Duitsers, vestigde de communistische parti-zanenleider Hoxha vervolgens een dictatuur, die bijna een halve eeuw heeft geduurd. In die tijd was Albanië nagenoeg voor de buitenwereld afgesloten. Onder het huidige bewind van president Sali Berisha van de Democratische Partij, is het land nog geen democratie, zoals wij die kennen, maar de grenzen zijn tenminste weer open.

BETONNEN KOEPELS

Onderweg van Tirana naar Dürres

kom je nog de absurde overblijfselen tegen uit het communistische tijdperk: betonnen koepeltjes van ongeveer een meter hoog en twee meter in doorsnede. Er staan 700.000 van deze paddestoelen door het hele land. Een cadeau van Enver Hoxha. Vanuit deze koepeltjes moesten zijn soldaten hun land tegen de vijand verdedigen. Tegenwoordig worden de koepels omgebouwd tot café, snackbar of toeristische attractie.

KNEUSJES EN MERCEDESSEN.

De weg van Tirana naar de kust is voor een deel vernieuwd en verbreed. Aan de kant van die weg wemelt het van de autokerkhoven vol met kneusjes en afdankertjes. Toch wordt het krakkemikkige wegennet niet alleen door de afdankertjes bevolkt, integendeel er rijden hier schitterende Mercedesen rond. Wie kan die betalen? Ze kopen de auto's op de markt van in Italië gestolen auto's. Ten zuiden van Dürres staan ze in rijen voor het uitzoeken!

Veerboten verbinden Dürres met Bari, Ancona en Triëst (Italië). Het strand is hier kilometers lang. Het strand, dichtst bij de stad gelegen, is voor het gewone volk bestemd, dan volgt een stuk strand, met een omheind stuk bos dat door soldaten wordt bewaakt. Hier staan tussen de bomen de villa's die bestemd waren voor de hoogste communistische leiders. Nu zitten er de nieuwe leiders in. De vakantiehuisen van de politie-

en veiligheidsofficieren zijn niet van bestemming veranderd.

Het havengebied is streng verboden terrein. Zou er iets te zien zijn dat het daglicht niet kan velen? Er wordt hardop gefluisterd over wapen- en drugshandel.

DE GODSDIENST IS TERUG.

Na de val van het communisme is ook de godsdienst weer helemaal terug. Albanië had officieel het atheïsme als staatsreligie omhelsd en de godsdienst de oorlog verklaard. Veel iconen en andere kunstschaten zijn "verdwenen". Nu worden overal weer moskeeën en kerken gebouwd. Een, na de afschaffing van de godsdienst in hotel veranderd klooster, is weer in ere hersteld. Er lopen weer popes (Russisch-orthodoxe priesters) rond en je hoort de kerkklokken weer luiden. Moslims, orthodoxen en katholieken leven hier broederlijk naast elkaar. De Grieks-orthodoxe kerk is hier toegestaan en de sterk verwaarloosde kerken en kathedralen worden opgeknapt. Albanië heeft geen enkel belang met een confrontatie met Griekenland en doet dus veel om de vrede te bewaren. Toch blijft Griekenland beweren dat de Griekse minderheid wordt gediscrimineerd.

"PIRAMIDE-FONDSEN"

De hele bevolking van het armste land van Europa heeft zich de afgelopen jaren overgegeven aan onverantwoord gokgedrag. Je kunt ze dit eigenlijk niet eens verwijten. Jaar na jaar keerden investeringsfondsen als Xhaferi en Populi fabelachtige rentes uit die opliepen tot 100% per maand. Volgens schattingen hadden zeven van de tien gezinnen al hun geld belegd in een van die fondsen. Albanen verkochten zelfs hun land of veestapel om de opbrengst naar een fonds van zigeunerconingin Sudja of een andere "liefdadigheidsinstelling" te brengen. Ook het geld van de 400 duizend gastarbeiders in het buitenland, waarop het land al jaren op

"overleeft", verdween naar de fondsen. Op de zwarte markt werd de Albanese lek een sterkere munt dan de dollar, omdat iedereen hem nodig had om te beleggen.

Dan breekt het moment van de waarheid aan. Het IMF, de Wereldbank en verschillende economen riepen al jaren dat een fonds dat een dergelijke hoge rente uitkeert, wel een piramidestructuur moet hebben. Deze rente kan alleen maar uitbetaald worden, zolang steeds meer mensen beleggen. De rente wordt dan betaald uit de inleg van nieuwe beleggers. De eerste generatie deelnemers profiteert, de laatsten zijn gewoon hun geld kwijt. Het heeft wel weg van de manier waarop Nederland de AOW financiert. Zolang er nog voldoende jonge en betalende deelnemers zijn aan de samenleving, gaat het goed.

In dit geval zijn er 3,2 miljoen Albanen, maar de stroom moest eens opdrogen. De nationale ramp heeft zich in hoog tempo voltrokken. Bijna iedereen heeft zijn spaargeld verloren. Velen hechten nog geloof aan de belofte van president Berisha om de beleggingen inclusief rente terug te betalen.

ONLUSTEN.

Telegraaf

In Lushnje raakte minister Tritan Shehu (Buitenlandse Zaken) gewond bij de onlusten. De bewindsman, voorzitter van de Democratische Partij, was naar de stad gegaan om de inwoners tot kalmte te manen. Hij

kreeg een steen tegen zijn hoofd er moest zijn toevlucht zoeken in het stadion. Daar hielden de demonstranten hem enkele uren in gijzeling. Ook in andere steden ging het er hard aan toe. Betogers staken in Berat het stadhuis, politiebureau en een politiepost in brand. In Vlorë werd het stadhuis, ondanks aanwezigheid van de oproerpolitie, in brand gestoken.

De Albanese president Sali Berisha liet tientallen oppositieleiders in het land oppakken wegens hun betrokkenheid bij de rellen van gedupeerde beleggers. Op een persconferentie in Tirana zei hij dat het in brand steken van overheidsgebouwen, het werk was van "terroristen" en "bandieten". Volgens hem hebben "voormalige officieren van de misdadige politie van het communistische regime" de rellen georganiseerd, teneinde de regering omver te werpen.

VLORE

In de havenstad Vlorë doorbraken duizenden boze investeerders op woensdag 5 februari twee cordons van de oproerpolitie en bezetten het centrale plein. De oproerpolitie gebruikte waterkanonnen en loste schoten in de lucht. Journalisten werden met rubber kogels op een afstand gehouden.

De rellen in Vlorë konden ook niet uitblijven. Nergens in Albanië hebben zoveel mensen al hun geld in piramidespelen geïnvesteerd als in dit havenstadje. Vanuit dit havenstadje worden elke nacht smokkeltochten gemaakt naar Italië. Voor 600 tot 1000 dollar per persoon worden, buiten Albanen, ook Afghanen, Koerden, Bengalen en Chinezen, Italië en aldus de EU binnengesmokkeld. De Italiaanse politie schat dat per maand vijfduizend mensen worden binnengesmokkeld. Ook de drugssmokkel naar Italië, Albanië is inmiddels een belangrijke producent van coca en marihuana, levert aardig wat op.

Praktisch elke familie in deze stad van 70.000 inwoners had haar spaarcen-tjes in fondsen als Gjallica en Genaj belegd. Alleen al in de grootste "firma" Gjallica, had men 360 miljoen dollar geïnvesteerd! In januari

kon de firma niet meer uitbetalen. Op 10 februari, na de zesde achtereenvolgende dag van rellen, escaleerde de toestand in Vlorë. De betogers gingen de politie met stenen te lijf, zetten hen klem tegen een gebouw, ontwapenden hen en ontdeden hen van hun kleding. Daarop werden kleding, gummiknuppels en schilden verbrand. Hun vuurwapens vielen in

handen van de demonstranten. De socialisten van de oppositionele Socialistische Partij (de voormalige Communistische Partij) proberen de woede van de gedupeerde bevolking te gebruiken om hun rekening met Berisha te vereffenen en vervroegde verkiezingen af te dwingen. De regering is begonnen met de

compensatie van gedupeerde beleggers. Maar de meeste mensen krijgen niet contant uitbetaald en bovendien zal niemand meer dan 60% van de inleg ontvangen.

De gewone mensen hebben alles al verloren, Berisha heeft zijn zetel nog te verliezen...

PANCHO

Le Monde

EEN MIDDEN-OOSTEN SAMENVATTING

Elnt D.A. van Amerom

Deze Info-Scoop Special over de Israël-regio is, gezien de grote hoeveelheid tekst, een ingekorte samenvatting van de hoogtepunten met betrekking tot Israël en de landen van invloed daar omheen. Heeft u vragen over de inhoud en/of de opmaak, dan vindt u in de COLOFON (blad 2) adres en telefoonnummer.

ISRAEL SUMMARY

Nummer : 002 en 003-97
 Verslagperiode : 170900 B jan 96 - 140900 B feb 97
 Bronnen : Open, - nationaal en internationaal.

1. ALGEMEEN

(Regio Israël-Libanon)

a. Politiek

(1) Het IDF (Israel Defence Force) droeg het hoofdkwartier te Hebron in de nacht van 17 op 18 januari over aan PA (Palestine Authority): 80 procent van Hebron werd daardoor Palestijnse verantwoordelijkheid. Maar na enkele uren waren er al weer rellen bij de pas ingestelde veiligheidszone van de joodse enclave (Gross-plein). Palestijnse jongeren gooiden o.a. met stenen en flessen naar de Israëlische soldaten, waarna zij met charges werden verdreven. Zondag 19 januari werd Yasser Arafat feestelijk Hebron binnengehaald. Hij beloofde dat 'de bevrijding van Jeruzalem volgt'. De samenwerking tussen beide politie-korpsen lijkt goed te verlopen.

Maar Arafat houdt de druk op de ketel. Hij verklaarde op 22 januari in Caïro dat hij mogelijk medio dit jaar Palestina onafhankelijk zal verklaren. Premier Netanyahu reageerde een dag later via de tv, dat hij in dat geval een actieplan in werking zal stellen. Het plan zou inhouden dat Israël dan weer een groot deel van de West Bank in bezit zal nemen.

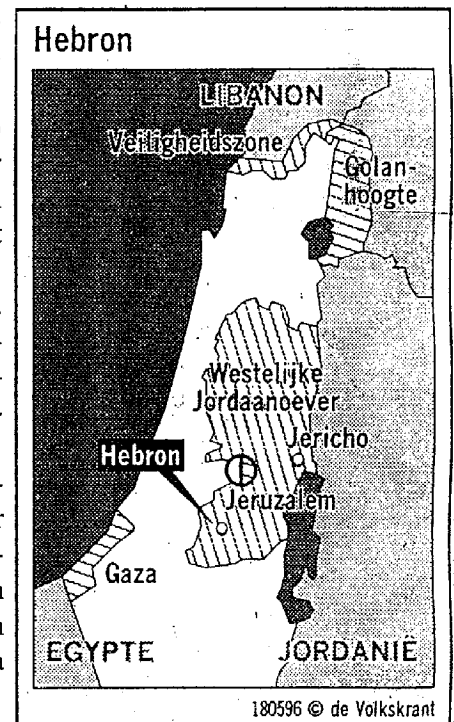
(2) In Israël is 'de publieke mening' de laatste jaren trendy geworden. Opiniebureau's doen goede zaken en ook de regering is erg gevoelig geworden voor politieke onderzoeksresultaten. De media speelt hierin een prominente rol en komt dan ook regelmatig met nieuwe onderzoekscijfers. Zo werden in januari twee opmerkelijke onderzoeksresultaten bekend.

- Ten eerste over "een Israëlische regering van nationale eenheid". Al geruime tijd is over dit onderwerp een soort publieke discussie aan de gang en er is zelfs een commissie van Likud en de Arbeiderspartij (Awoda), die een studie maakt over een gezamenlijk beleidsdocument. Recent werd dan ook een onderzoek door de universiteit van Tel Aviv gehouden, waaruit bleek dat een ruime meerderheid van de bevolking (58 procent) een samengaan van Awoda en Likud in één regering steunt.

- Een tweede onderzoek betrof een ondervraging van 1060 Palestijnse studenten aan de drie universiteiten op de Westelijke Jordanoever (Bir Zeit, Bethlehem en Al-Najah). Het resultaat: 58 procent geeft de voorkeur aan een gewapende strijd tegen Israël, 77 procent is tegen het schrappen van de gewraakte paragraaf (vernietiging van Israël) uit het PLO-Handvest en 60 procent vindt dat het met de vrije meningsuiting binnen de Palestijnse autonomie slecht is gesteld. Het onderzoek werd gehouden door het Centrum voor Palestijnse studies.

(3) Twee vooraanstaande Israëlische journalisten, Uri Dan en Dennis Eisenberg, zijn er achter gekomen dat de PLO buitenlands geld gebruikt voor de bouw van ondergrondse militaire installaties in Gaza. Het was namelijk opgevallen dat grote hoeveelheden ijzer en beton vanuit Israël naar Gaza waren overgebracht, terwijl er nergens in Gaza bouwactiviteiten werden waargenomen. Het (o.a. EU-) geld was aan de PLO overgemaakt ten behoeve van humanitaire projecten in de Palestijnse gebieden.

(4) Volgens de OSLO-akkoorden mag Israël vragen om aanhouding en uitlevering van terroristen, die zich in

Palestijns autonoom gebied ophouden (art.II,b,annex IV). De PA is verplicht hieraan mee te werken (art.II,7,f.) en daarnaast zijn beide partijen verplicht elkaar z.v.m. behulpzaam te zijn bij veiligheidskwesties en het voorkomen van terreuraanslagen (art.III,annex I). Israël heeft vorig jaar de PA verzocht om de uitlevering van 27 meest gezochte terroristen. Zij bevinden zich in Palestijns gebied, maar op geen van de verzoeken is de PA (tot op heden) ingegaan. Bevestigd is dat een groot gedeelte lid is van de Palestijnse politie of de speciale Veiligheidspolitie (12x), dient binnen de Palestijnse Militaire Inlichtingen Dienst (2x), zich in Palestijnse gevangenen bevindt of in hechtenis is genomen (9x) en dat het restant vrij rond loopt (4x).

ILLUSTRATIE
THE JERUSALEM
POST

het nagenoeg zeker dat het Israëlische bedrijf Rafael (Haifa) het lucht-grondraket-systeem zal verzorgen. Daarnaast wordt bekeken of een consortium van Israëlische bedrijven (Elbit/El-Op/Rafael) een samenwerkingsverband kan aangaan met het Poolse bedrijf PZL Swidnik (Lublin).

(7) Op voorspraak van Yasser Arafat, is de EU er nu in geslaagd om 'mee doen' in het vredesproces. Er hangt natuurlijk een prijskaartje aan. Het is er Arafat o.a. om te doen, met EU-druk op Israël, eindelijk te kunnen beginnen met bijvoorbeeld de bouw van de Gaza-haven en de wederopbouw van de Gaza-strook.

(8) Aan de vooravond (9 februari) van zijn vertrek naar Amerika ontmoette Netanyahu zijn opponent Arafat in Erez. Er werd afgesproken dat op 16 februari de commissies beginnen met de verdere uitwerking van het Hebron-akkoord. De Palestijnen willen zo snel mogelijk: 1- toestemming voor de bouw van Gaza Seeport en de openstelling van Gaza Airport, 2- het overmaken op de rekening van de PA van belastinggelden die Israël van Palestijnse gastarbeiders heeft geïnd, en 3- het openstellen van de 'veilige wegverbinding' Gaza-strook / Westelijke Jordaanoever. Israël eist: 1- de sluiting van de officiële PA-kantoren in Oost-Jeruzalem, 2- wijziging Palestijns Handvest (paragraaf vernietiging Israël) en 3- een vrijlatingsstop van gevangen terroristen en een actiever Palestijns optreden tegen de terreurorganisaties.

(9) Ondanks het Hebron-akkoord blijft het onrustig binnen Palestijns gebied. Op 11 februari waren er bijvoorbeeld op de Westelijke Jordaanoever drie rellen en/of demonstraties tegelijkertijd. Bij Tulkarm vanwege de onteigening van een steengroeve, in Jeruzalem joods protest van enige honderden mensen tegen de vrijlating van Palestijnse vrouwelijke gevangenen en bij de nederzetting Ma'ale Adummim (Oost-Jeruzalem) tijdens de verwijdering van bedoenenhutten en tenten. Maar er was ook een lichtpuntje, want nadat het Israëlische Hooggerechtshof een appel tegen de vrijlating had verworpen, werden laat in de avond 31 Palestijnse vrouwen uit gevangenschap vrijgelaten.

b. Militair

(1) The Middle East Observer (21-1-97) meldde dat Israël en China op het punt staan een wapenovereenkomst te

(5) In Kopenhagen is een 'Alliantie' van intellectuelen, schrijvers, parlements-leden, oud-ministers en zakenlieden opgericht uit de landen Egypte, Israël, Jordanië en uit Palestijnen. Alle betrokken regeringen verlenen steun. Hun doel is om de publieke opinie duidelijker achter de vredes pogingen te krijgen. Zij zullen hiertoe o.a. bijeenkomsten houden, voordrachten en tegenslagen van het vredesproces rapporteren, als ook schendingen van de mensenrechten.

(6) De Poolse minister van Defensie, Stanislaw Dobrzanski, is half januari besprekingen begonnen over een programma voor de upgradage van 100 Poolse WS3 Huzars helikopters. Op 17 januari had hij een bespreking met zijn collega Mordechai over een eventuele Israëlische deelname in het programma. Naar verluidt is

Die festungsgleiche Siedlung Maale Adumim

Frankfurter Allgemeine Zeitung

tekenen. China zou met Israël gaan samenwerken, om 'early war-ning' systemen en radars in de IL-76 te bouwen. De VS zette zich vorige maand al af tegen de deal, tijdens de conferentie (3-4 december) van de VS-Israëlische JPMG (Joint Political Military Group).

(2) Het IDF, schijnt te studeren op een investeringsplan voor de verdediging van Noord-Israël, benodigd als besloten wordt voor terugtrekking uit het Golan-gebied. Zo werd op 30 januari in Tel Aviv bekend gemaakt dat Israël dit jaar 91 miljoen dollar extra uittrekt voor de 'uitbouw van het defensie-

apparaat'. Dit bedrag komt bovenop de 9 miljard voor 1997.

(3) Het Reformatorisch Dagblad (31-1-97) kwam met een artikel getiteld "oorlogstamtams in 't Midden-Oosten" van de hand van W.R.F. Kortenoeven. De auteur is directeur van het Netherlands-Israel Public Affairs Committee (Nipac) in Den Haag. Hij haalt in zijn (uiteraard enigszins 'gekleurde') artikel een informatiebron aan, die tot nu toe door de meeste media is genegeerd. Het betreft het rapport "Approaching the next cycle of Arab-Israeli fighting", op 10-12-96 gepresenteerd door het US Congressional Task Force on Terrorism and Unconventional Warfare (verder: Task Force). In het rapport wordt gewaarschuwd voor een nieuwe oorlog in het Midden-Oosten. De belangrijkste Arabische leiders zijn ervan overtuigd dat Israël momenteel zo enorm verzwakt is, dat er een unieke kans is om het proces te beginnen dat moet leiden tot de vernietiging van Israël. Hiertoe zouden verschillende moslimstaten een 'krankzinnige' bewapeningsinspanning zijn begonnen. Task Force haalde in het rapport diverse Arabische topontmoetingen aan, waarbij militaire samenwerkingsverbanden werden gesloten. Ook de PLO speelt in het toekomstige conflict een belangrijke rol. Onder de overeenkomst moet de nog steeds uitbreidende Palestijnse strijdmacht tot ca. 50.000 man groeien en Israël van binnenuit aanvallen, als de gevechten aan het Syrische front beginnen. Saoedi-Arabië zal een olieboycot tegen het Westen instellen om interventie te voorkomen. Volgens Task Force zullen de kernwapens van Iran en Pakistan, die van Israël grotendeels neutraliseren.

Hierna vervolgde de auteur zijn artikel met meldingen over de uitbreidingen van het wapenarsenaal van de diverse islamitische landen, nagenoeg dezelfde gegevens waarover ik u in de loop van de tijd heb geïnformeerd. Opvallend was dat ook Task Force melding maakt van de bouw van een netwerk van ondergrondse commandobunkers en munitieopslagplaatsen binnen Palestijns autonoom gebied; zie punt 1.a.(3). In feite besluit de auteur zijn artikel met de 'woorden': EU, Den Haag... jullie zijn ziende blind en horende doof. Met het gevoerde EU-beleid van humanitaire (oncontroleerbare) steun aan de Palestijnen en de sanctieloze 'kritische dialoog' met Iran en Syrië, wordt de Arabische gemeenschap enkel maar in de kaart gespeeld.

2. SITUATIE CONFLICT-GEBIED

a. Libanon-Zuid

(1) In de nacht van woensdag op donderdag (30 januari) werden door Hezbollah-strijders 3 Israëlische soldaten gedood en één gewond, door een op afstand tot ontploffing gebrachte bom bij het dorp Taibeh (oostelijk in de veiligheidszone). Vervolgens vuurden Israëlische vliegtuigen raketten af op de Iqlim al-Toufah heuvels, de bekende lokatie met veel Hezbollah-schuilplaatsen. Premier Natanyahu drong er bij de Syrische regering op aan, druk op Hezbollah uit te oefenen om de aanhoudende aanvallen in Zuid-Libanon te staken. In de veiligheidszone ondersteunen volgens FAZ nu 1.000 IDF-militairen de SLA-militie, die uit ca. 3000 man bestaat.

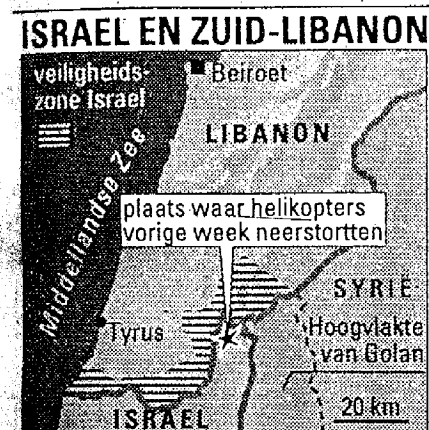

(2) Ter gelegenheid van 'Jeruzalem-dag' op 7 februari, (laatste dag van de Ramadan) hield Hezbollah in Zuid-Beiroet een grote parade. De Hezbollah-leider, Naim Kasseem, riep in zijn toespraak de Palestijnen op hun leiders te vermoorden, omdat ze de jihad (heilige strijd) tegen Israël hebben opgegeven. Tegenover de Iraanse televisie verklaarde hij dat de discussie in Israël over een terugtrekking uit Libanon een 'grote overwinning voor Hezbollah' is. De vraag wat Hezbollah zou doen als Israël zich eenzijdig zou terugtrekken, wilde hij niet beantwoorden. De secretaris-generaal van Hezbollah, Hassan Nasrallah, zei ook dat de discussies te danken zijn aan de acties van zijn organisatie.

(3) Op 9 februari werden bij de Israëlische post Blat (westelijk deel van de veiligheidszone) zeven soldaten gewond in een hinderlaag van Hezbollah-strijders. Bronnen van SLA zeiden dat eerst een bom ontplofte, waarna de Israëlische eenheid onder vuur werd genomen met mitrailleurs, anti-tankraketten en mortiergranaten. Vliegtuigen vielen daarna Hezbollah-doelen bij het dorp Zibqin, in hetzelfde gebied aan. Dinsdag 11 februari zette Israël de luchtaanvallen voort op doelen dieper in Libanon. Volgens Libanese bronnen werd o.a. een radiozender van Hezbollah, 'de Stem der Verdrukten' in het oosten van de Beka'a-vallei, uitgeschakeld. Met deze aanvallen, vlak bij de Libanees-Syrische grens, lijkt Israël Syrië onder druk te willen zetten. Want, slechts dankzij Syrische steun kan Hezbollah in Libanon opereren.

b. Israël-Noord

In de avond van 4 februari botsten twee Israëlische helikopters (type Yasur/Sikorsky) aan Israëlische zijde, vlak bij de grens met Libanon in slecht weer op elkaar. Hierbij kwamen 73 militairen om het leven. De twee toestellen waren

met aflossingen onderweg naar IDF-posities in de veiligheidszone. Vanwege de regelmatig voorkomende Hezbollah-aanslagen wordt het vervoer van troepen en de logistiek steeds vaker door heli's uitgevoerd. Een woordvoerder van Hezbollah toonde zich verheugd en zei te hopen dat de lage moraal van de Israëlische soldaten hierdoor nog meer wordt aangetast. Koning Hussein, Arafat en Mubarak stuurden condoleance-telegrammen.

Door het heli-ongeluk laait de publieke discussie over een eventuele (eenzijdige) terugtrekking uit Zuid-Libanon, steeds verder op. Volgens een recente peiling in de Israëlische krant Maariv is 69 procent van de Israëli's tegen een eenzijdig vertrek en slechts 25 procent voor.

c. Syrië-Zuidwest

Geen bijzonderheden.

3. SITUATIE OVERIGE REGIO'S

Egypte

a. Libië heeft honderden Palestijnen, die in het Egyptisch-Libische niemandsland waren gestrand, te kennen gegeven dat zij weer in Libië welkom zijn. Sinds oktober 1995, nadat duizenden van hen door de regering (lees: kolonel Gaddafi) waren uitgewezen, leefden zij min of meer illegaal in het grensgebied omdat Egypte hen de toegang had geweigerd. Gaddafi hield sindsdien, met de dreigende komst van de uitgewezen Palestijnen, het Israëlisch-Palestijns vredesoverleg onder druk. In CNN-Report 22-1-97 werd evenwel duidelijk gemaakt dat deze groep weigert onder Gaddafi te leven en zij blijven daarom eisen naar Palestijns gebied te mogen vertrekken. In het Palestijns-Israëlisch akkoord is echter overeengekomen dat Palestijnse immigratie (voorlopig) is uitgesloten. Egypte wil derhalve voorkomen dat er Palestijnse vluchtelingenkampen langs de Egyptisch-Israëlische grens ontstaan.

b. Jane's Foreign Report (16-1-97): Kolonel Gaddafi gaat akkoord met de aanleg van een 2.000 km lange spoorweg vanaf de Egyptische grensplaats Sollum, de Middellandse Zeekust volgend, naar de grens met Tunesië. Libië heeft geen enkele ervaring met spoorwegaanleg, zodat Egyptische bedrijven de constructie zullen uitvoeren. De kosten van het project (inclusief bruggen, stations, seinsysteem en communicatie) is op grofweg 10 miljard dollar geschat. Als het project is afgerond is het mogelijk per trein van Caïro naar Casablanca (Marokko) aan de Atlantische kust te reizen. Men gebruikt al de naam: 'De Trans-Maghreb Express'.

Syrië

a. Na een dreigend conflict met de VS heeft de Zuid-Afrikaanse regering op 22 januari besloten om de

levering van het 'Tiger New-Generation Fire Control System' (upgrading T-72 tanks) aan Syrië uit te stellen. Vice president Mbeki zei dat er eerst meer overleg nodig is met het parlement en met de VS. Eind jaren tachtig hadden de Amerikanen 100 miljoen dollar ter beschikking gesteld aan technici uit Israël en Zuid-Afrika voor de ontwikkeling van de nieuwe systemen. Na de ontwikkeling werden de Israëlische Merkava-tanks en de Zuid-Afrikaanse Olifant-tanks en Rooikat-pantserwagens met het 'Tiger-upgrade-pakket' gemoderniseerd. Het pakket bestaat uit: 1- Infrarood vizier voor de schutter, 2- Richtsensoren (o.a. windmeter), 3- Nieuwe loop (met isolatiemanchet), 4- Nieuw terugslag-systeem van het kanon, 5- Vernieuwd optische apparaat voor commandant en 6- vuurleidingscomputer voor schut-

WE WON'T GO — Palestinian refugees on the Libya-Egypt border demonstrating against returning to Tripoli a day after Libya said they could come back. The refugees were expelled by Libya in October 1995. *International Herald Tribune*

ter en commandant. Jane's Foreign Report (23-1-97) vermeldde aanvullend dat naast het 'Tiger-pakket' ook Zuid-Afrikaanse drone's (RPV's) aan Syrië zouden worden geleverd. De zware druk die de VS op Zuid-Afrika heeft uitgeoefend had succes. Op 23 januari werd te kennen gegeven dat werd afgezien van de T72-upgrade transactie met Syrië. Een consortium van Franse bedrijven heeft evenwel op 17 januari al laten weten belangstelling te hebben om de upgrade uit te voeren.

b. New York Times (International Herald Tribune, 29-1-97) kwam met een artikel getiteld "Nieuwe raadsels in

Assad's Damascus". Door een aantal opmerkelijke gebeurtenissen concludeert de auteur (Douglas Jehl), dat in Damascus een machtsstrijd over de toekomstige opvolging van president Hafez Assad 'heeft plaats gevonden'. De president (66), waarvan bekend is dat hij al lang sukkelt met een slecht hart en met suikerziekte, is deze maand geopereerd aan prostaatcancer. Na het dodelijke verkeersongeval (1994) van zijn oudste zoon heeft Assad zich nooit openlijk over zijn opvolging uitgelaten. Zijn tweede zoon Bashar (31) brak zijn studie medicijnen af, keerde vanuit Engeland naar Syrië terug en begon een militaire stafcursus, die hij in april hoopt af te ronden.

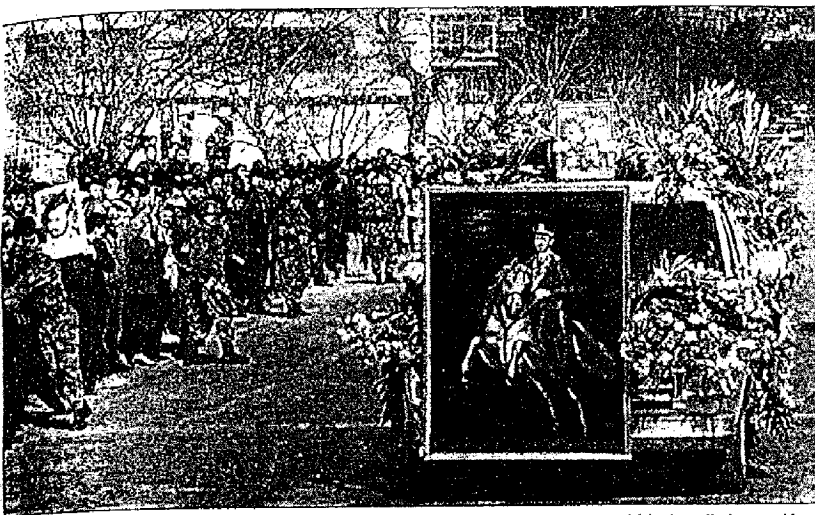
De problemen schijnen de afgelopen maanden vanuit Assad's familie te komen. Broer Jemil (64) was eind december plotseling naar Parijs 'vertrokken', waar de andere broer Rifaat (59) al een lange tijd verbleef. Rifaat was in 1983 al eens betrokken bij een mogelijke coup-poging. Diplomaten meldden evenwel dat Rifaat, die officieel nog vice-president is, onverwachts vanuit Frankrijk was teruggekeerd en nu onder bewaking in Damascus verblijft. Zowel Jane's als The Times beweerden omstreeks 5 februari de ware reden van Rifaats terugkeer te weten. Hun bronnen hadden namelijk verklaard dat Assad niet een prostaatbehandeling had ondergaan, maar dat hij in december 14 dagen in coma had gelegen. Een Syrische regeringswoordvoerder heeft echter op 9 februari het 'comaverhaal' ontkend. Hoe dan ook, de ziekenhuisopname was wellicht de aanleiding voor Rifaat om een nieuwe 'coupkans' te wagen. Dat dit mogelijk mislukte, getuige het volgende:

Een roemrijk restaurant in Damascus, waarvan een van de zonen van Rifaat eigenaar is, bleek plotseling gesloten. Op de deur was een sticker aangebracht van de Sectie corruptiebestrijding van het Ministerie van Voedselvoorziening.

Voor de toekomst is te verwachten dat Assad zijn tweede zoon Bashar naar voren zal schuiven als zijn beoogd opvolger en tegelijkertijd de familie-oppositie tracht te ontmoedigen. In de straten van Damascus zijn al pamfletten waargenomen waarop Bashar wordt aangeprezen met de tekst "...onze hoop voor de toekomst van Syrië".

c. De Syrische vice-president Abdel-Halim Khaddam is eind januari (na de ondertekening van het Hebron-akkoord) begonnen aan een rondreis langs de Golfstaten, ten einde hen aan te moedigen druk op Israël te blijven uitvoeren. Wellicht is deze Syrische actie een antwoord op de VS-pogingen om de Golfstaten te bewegen hun (economische) banden met Israël weer op te pakken.

4. AANDACHTSPUNTEN

Januari 1994, een beslissend moment in de Syrische geschiedenis. De populaire 'ridder' Basil al-Assad is uit de bocht gevlogen en wordt naar zijn graf gereden. Het was voor het eerst dat men zijn vader zag huilt. (Foto EPA)

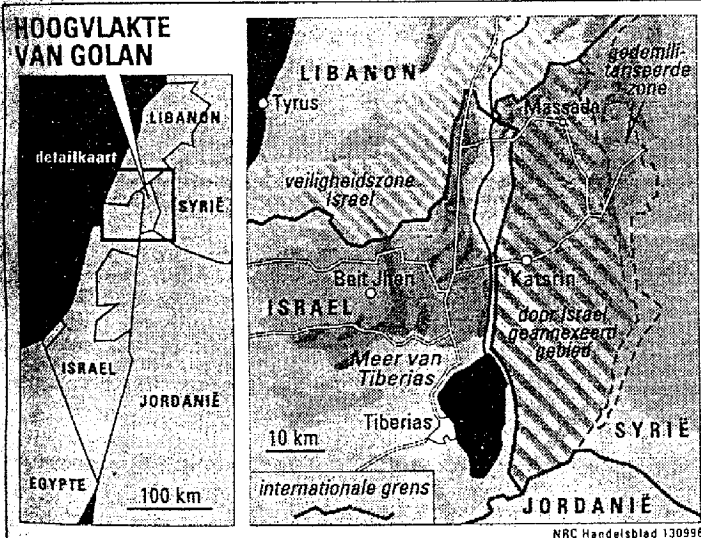
Veluws Dagblad 1 februari 1996

ook Marokko, Jordanië en Oman weer (economische) toenadering zoeken. Eigenlijk is dat niet zo verwonderlijk, Israël behoort immers tot de 26 rijkste landen van de wereld. Verder was opvallend dat, in de afgelopen moeilijke tijden, de eerder begonnen Israëlische industriële activiteiten in de Arabische landen nauwelijks schade hebben geleden. En...in het buitenland worden weer volop reizen naar Israël geboekt.

b. 'Golan-overleg'

In krantenartikelen en d.m.v. tv-debatten komen de laatste week steeds meer onderwerpen met betrekking tot een mogelijke Syrisch-Israëlische vrede ('het Golan-vraagstuk') aan de orde. Netanyahu schijnt inmiddels een relatief ruim 'mandaat' te hebben om over de toekomst van de Golan te onderhandelen. De Israëlische publieke opinie wordt

daar kennelijk op voorbereid. Toch moet er een reden zijn van de zo plotselinge haast. Enkele analisten zijn van mening dat die haast alles te maken heeft met de slechte gezondheid van de Syrische president. Zolang hij het roer in handen heeft, weet Israël waar het aan toe is. Maar onduidelijk is wie, na zijn dood, de echte machtsfactor zal zijn... en nog belangrijker is eigenlijk: wie beïnvloedt dan het optreden van Hezbollah? Voor Israël zal het een angstige gedachte zijn, als dat alleen nog maar Iran zal zijn. Maar een eerste lichtpuntje is er. Begin februari bijvoorbeeld verbleef de speciale EU-afgezant, Maratinos, in Damascus. Op 3 februari kwam hij in Jeruzalem terug met de boodschap van president Assad, dat 'Syrië geïnteresseerd is in de nieuwe Israëlische politiek, die meer de nadruk legt op veiligheid dan op normalisering van de betrekkingen tussen Israël en Syrië'.

SOEDAN, EEN WANKELEND ISLAMITISCH BOLWERK ? (DEEL 1)

Elnt D.A. van Amerom

Het is al weer enige tijd geleden dat u over het Noord-Afrikaanse Soedan bent geïnformeerd. De laatste informatie dateert van eind februari vorig jaar (WEEKINTSUM Nr 8/96). De ontwikkelingen in deze regio rechtvaardigen het navolgende artikel, dat gezien de grootte in tweeën is gedeeld. In deel 1 komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- TERUGBLIK
- POLITIEK
- ISOLEMENT
- ECONOMIE.

Voor deze special is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

De Volkskrant, NRC Handelsblad, Frankfurter Allgemeine, Time (6-5-96), International Herald Tribune, Middle East International, MEED (17-1-97), Jane's Defence Weekly (9-5-92), Economic Intelligence Review en Internet. Daarnaast onze videoband Soedan (o.a. Tijdsein, 2-Vandaag, Antenne).

EEN TERUGBLIK

DE OMWENTELING

Al jaren lang woedt in Soedan een burgeroorlog tussen de islamitisch-Arabische machthebbers in het noorden en de merendeels negroïde rebellen in het zuiden, die het christendom of de traditionele godsdiensten beoefenen. In wezen werd het aloude streven naar dominantie van de Arabische slavenhandelaren, gericht tegen de negerstammen in het zuiden, met moderne middelen gewoon voortgezet. Mede door de voortdurende strijd, die met weinig succes werd gevoerd, kwamen de huidige machthebbers op 30 juni 1989 door een (militaire) coup aan de macht. Leider van de junta was Omar Hassan al-Bashir, maar de feitelijke macht kwam in handen van de soennitisch-

fundamentalistische Hassan al-Turabi. Deze ayatollah-achtige figuur was en is de leider van het NIF (National

Manocheer Daghaji/Agence France-Press
 "Don't provoke a Sudanese," Hassan Turabi says of U.S. pressure on his country. "If you try to attack him, oh, he will counterattack."

International Herald Tribune 26 december 1996

Islamitic Front).

DE ISLAMITISERING

De keiharde islamitische binnenlandse politiek, die de nieuwe regering daarna volgde, versterkte echter de weerstand van de zuidelijke oppositie. Deze was georganiseerd in het SPLM (Sudan People's Liberation Movement), onder leiding van kolonel John Garang. De militaire tak van de SPLM is het SPLA (Sudan People's Liberation Army). In 1991 had de SPLA nog vrijwel het gehele zuiden in handen, maar in februari 1992 had het regeringsoffensief succes. Door onderlinge meningsverschillen en het verlies van de uitvalbases in Ethiopië (val van de Ethiopische president Mengistu), werd het SPLA teruggedrongen tot bij

de grens met Oeganda. Door de invallende regentijd stokte toen het offensief en begonnen de zuiveringen en intimidatie van de achtergebleven zuiderlingen binnen het veroverde gebied. Intussen zat bijvoorbeeld buurland Kenia opgescheept met maar liefst 22.000 Soedanese vluchtelingen.

Inmiddels was Soedan een vrijwel van de wereld afgesloten gebied geworden. De periode 1993 tot het najaar van 1995 kenmerkten zich door sporadische en slecht controleerbare berichten over: grote hongersnood, intimidatie en discriminatie van niet islamieten, het herleven van de (kinder-)slavernij voor zowel binnenlands gebruik, als voor de verkoop naar m.n. de Golfstaten etc. Ook het Nubavolk, dat in de vruchtbare valleien van het centraal gelegen Nuba-gebergte

leeft, werd geïsoleerd en met T-55 tanks en katoesja-raketten beschoten om het "de islamitische identiteit op te leggen". De resultaten van deze 'jihad' (heilige oorlog) waren 16.000 doden en opnieuw 50.000 vluchtelingen extra.

HET ZUIDELIJK FRONT

Met de SPLA ging het ook niet goed. Omdat de regering eenzijdig een bestand had afgekondigd, kwam de onderlinge rivaliteit weer boven. Diverse SPLA-facties gingen elkaar bestrijden, waardoor tot overmaat van ramp de VN-hulpprojecten voor de duizenden vluchtelingen stil kwamen te liggen. Toch was het kolonel John Garang die doorzette en zelfs plaatselijk met tegenacties het regerings-

leger onder druk kon houden. In 1995 bleek hij zelfs in staat een succesvol tegenoffensief te lanceren en heroverde daardoor grote delen van Zuid-Soedan. Journalisten meldden de mogelijke oorzaak: grote aantallen gloednieuwe legertrucks en het feit dat Ugandese militairen actief aan de strijd deelnamen.

DE POLITIEK

MACHTSTRUKTUUR

Direct na de staatsgreep van 1989 verbood generaal Al-Bashir alle politieke partijen en ontmantelde hij de ooit zo machtige vakbonden. Daarna werd duidelijk wie aan de touwtjes trok, namelijk Hassan al-Turabi. De leider van het NIF begon onmiddellijk met zijn islamitiserings-programma, waarvoor niemand in het land 'veilig' was. Dank zij de hechte relatie met Iran werd het leger versterkt en verder uitgebouwd. In 1992 volgde dan ook het bovengenoemde offensief in Zuid-Soedan, dat met de mili-

taire steun van o.a. 800 Iraanse Revolutionaire Gardisten, redelijk geslaagd genoemd kon worden.

Rond deze tijd kwamen ook de eerste berichten over diverse opleidingskampen voor terroristen. Geleidelijk door Afghaan-strijders en leden van de Iraanse Revolutionaire Garde kregen honderden aspirant-terroristen aldaar een aantal maanden durende opleiding. Hierna keerden zij terug naar hun thuislanden, voornamelijk Algerije, Tunesië, Marokko, Egypte en Bangladesh.

Naast het reguliere leger van tenminste 100.000 man ontstond ook het z.g. PDF (Popular Defence Forces). Deze paramilitaire organisatie telt ongeveer één miljoen manschappen, bestaande uit een mix van ideologische vrijwilligers en 'van de straat geplukte' mannen en jongens. Na enkele weken van vooral islamitische indoctrinatie en (eenvoudige) militaire training, worden zij in vliegtuigen naar het front gebracht. Naast bovengenoemde 'vrijwilligers' worden de rijen van de

PDF mede gevuld door gevangengenomen mannen en jongens uit de vernietigde dorpen in Zuid-Soedan en zelfs uit dorpen in Noord-Oeganda.

POLITIEK STREVEN

Begin jaren negentig verkeerde Soedan in een lastige positie. Naast de interne problemen bestonden er ook externe conflicten. Libië beheerste in feite de westelijke provincie Darfur en de relaties met Egypte en Saudi Arabië waren gespannen vanwege de Soedanese 'steun' aan Irak (Golfoorlog). Bovendien gaf de grote vluchtelingenstroom uit Ethiopië extra belasting. Intussen wachtten alle buurlanden gespannen het verloop van de Soedanese burgeroorlog af, gezien het strijdbaar fundamentalistische karakter van de nieuwe regering. En niet zonder reden. NIF-leider Hassan al-Turabi maakte de wereld al snel duidelijk dat de islam zich niet laat binden door territoriale grenzen. Hij wilde er voor zorgen dat de (soennitisch-) islamitische revolu-

Recruten van de Soedanese Volksdefensiemacht (PDF) oefenen in het trainingskamp Markhiat, in de buurt van de Soedanese hoofdstad Khartoum. Op de achtergrond vrijwilligers voor de oorlog in het zuiden; in wit uniform studenten, die verplicht zijn een opleiding van twee maanden bij de PDF te ondergaan. (Foto Abbas, Magnum)

Volkskrant

tie zich over de hele regio verspreidde. Naar aanleiding van de plaatsing van Soedan op de 'zwarte lijst van terroristenlanden' door de Amerikanen, verklaarde minister Salaheddine in augustus 1993 dat 'het geen wonder is dat er zoveel islamitische landen op de lijst voorkomen. Volgens generaal Al-Bashir is 'Soedan het slachtoffer van een onrechtvaardige campagne als gevolg van zijn islamitische oriëntatie'. Hassan Tubari zei het duidelijker. Hij weerlegde de klachten over steun aan terroristen door te verklaren dat 'Soedan zijn moslimverplichting (volgens de koran) nakomt, door islamitische broeders te steunen in de bevrijding van hun islamitische moederlanden'. Helaas vergat hij daarbij te zeggen dat 'het (islamitisch) doel alle middelen heiligt'.

Maar, ...(hoe is het mogelijk!)... dit streven bracht hem uiteindelijk ook in conflict met Iran. Teheran was vanaf het begin Soedans bondgenoot. In augustus 1991 zou Iran ruim 1.000 ton kleine wapens hebben geleverd, gevolgd door vijf Chinese F-6 jagers. Later volgden nog meer leveringen van kleine wapens en munitie. Tevens stroomden 1.000 tot 2.000 Iraanse Gardisten Soedan binnen, die het leger, milities en potentiële terroristen gingen trainen. Maar, zoals te verwachten, droegen zij hun shi'itische versie van de islam uit en niet de soennitische van Soedan. Volgens naaste medewerkers van Turabi is hierdoor de hechte relatie verloren gegaan en was Iran zelfs niet meer bereid onder voordelige voorwaarden olie te leveren (september 1995).

HET ISOLEMENT

Ondertussen is Soedan zo langzamerhand met veel landen en wereldorganisaties, inclusief bijna alle buuren, in conflict geraakt. Navolgend een verkorte opsomming (met de klok mee):

Egypte, bang voor de fundamentalistische invloed van haar zuiderbuur, is al geruime tijd in conflict met Soedan. Egypte geldt immers als een 'wereldlijk' islamitisch land, dat open staat

voor westerse invloeden en daar de financiële vruchten (noodgedwongen) van plukt. Soedan, zo is bewezen, steunt de militante afsplitsingen (de Egyptische Jihad, Kotbioun en Gamaa'at al-Islamiyya) van het nog steeds illegale, Egyptische moslimbroederschap. Zij worden o.a. verantwoordelijk geacht voor de aanslagen op toeristen die Egypte de afgelopen jaren bezochten. Sinds 1993 zijn in Egypte maar liefst 56 moslim-extremisten terechtgesteld. Het toppunt was echter de (mislukte) moord-aanslag op president Mubarak (26 juni 1995) in Addis Abeba (Ethiopië). Zeven mannen, waaronder drie Egyptenaren, zouden daarvoor verantwoordelijk zijn. Soedan was voor de daders de gastvrije vluchthaven, maar de verzoeken om uitlevering hadden uiteraard geen succes. Ook speelt het al jaren betwiste en olierijke Halaib-gebied mee. Regelmatig worden dan ook schermutselingen bij de Egyptisch-Soedanese grens gemeld.

Eritrea, draaide om als een blad aan de boom toen bleek dat Soedan de moslim-fundamentalistische guerrilla's Jihad-Eritrea steunde. Ooit vonden de huidige machthebbers zelf in Soedan jarenlang steun in hun strijd voor een succesvolle afscheiding (1991) van Ethiopië. In het voorjaar van 1994 meldde Eritrea zelfs infiltraties van Soedanese troepen aan hun zijde van de grens. Het is dus niet zo verwonderlijk dat Eritrea, in de eerste helft van 1995, de Soedanese oppositie toestond in de hoofdstad Asmara een conferentie te houden. Daarnaast wordt steun verleend aan de guerrilla's van het Bejavoek, langs de Rode Zee in Noord-Soedan. Naar aanleiding van enige kleine schermutselingen aan de grens, heeft Eritrea begin 1996 zijn troepen in het grensgebied versterkt. Ethiopië werd, door de aanslag op de Egyptische president Mubarak in haar hoofdstad, behoorlijk in verlegenheid

gebracht. President Zenawi was Soedan immers veel dank verschuldigd, omdat het hem als guerrilla-leider ook jarenlang was toegestaan vanaf Soedanees grondgebied te opereren. Maar dit kon hij toch niet over zijn kant laten gaan. Een groot gedeelte van het Soedanese ambassadepersoneel werd het land 'uitgezet' en Sudan Airways mocht niet langer op Addis Abeba vliegen. Na de bomaanslag (18 januari 1996) in Addis Abeba op het hotel waar juist SPLA-kolonel John Garang met de Ethiopische minister Tamrat (defensie) een bespreking had, ging Ethiopië zelfs openlijk steun leveren aan de SPLM. Ook volgde versterkingen van de Ethiopische grenstroepen, zelfs met tanks en artillerie.

Oeganda verbrak eerder dan bijvoor-

SPLA soldiers cheer after a drill before going into battle against the Sudanese government forces

MEED

beeld Eritrea en Ethiopië alle betrekkingen met Soedan. De reden hiervoor was dat Soedan de guerrillagroepering LRA (Lord's Resistance Army) in Noord-Oeganda steunde. Deze bizarre christelijke strijdgroep, geleid door de traditionele tovenaars Joseph Kony, treedt zeer wreed op in Noord-Oeganda en bestaat uit ca. 1500 mannen en een paar vrouwen. De guerrilla's vallen regelmatig dorpen aan en ontvoeren mannen en jongens, die in Soedan worden getraind, bewapend en van voedsel worden voorzien. Het doel van deze Soedanese steun is evenwel niet Oeganda, maar de SPLA-kampen in Noord-Oeganda. Mede als dank voor hun 'aanwezigheid' in het noorden van zijn land, steunt de Ugandese president

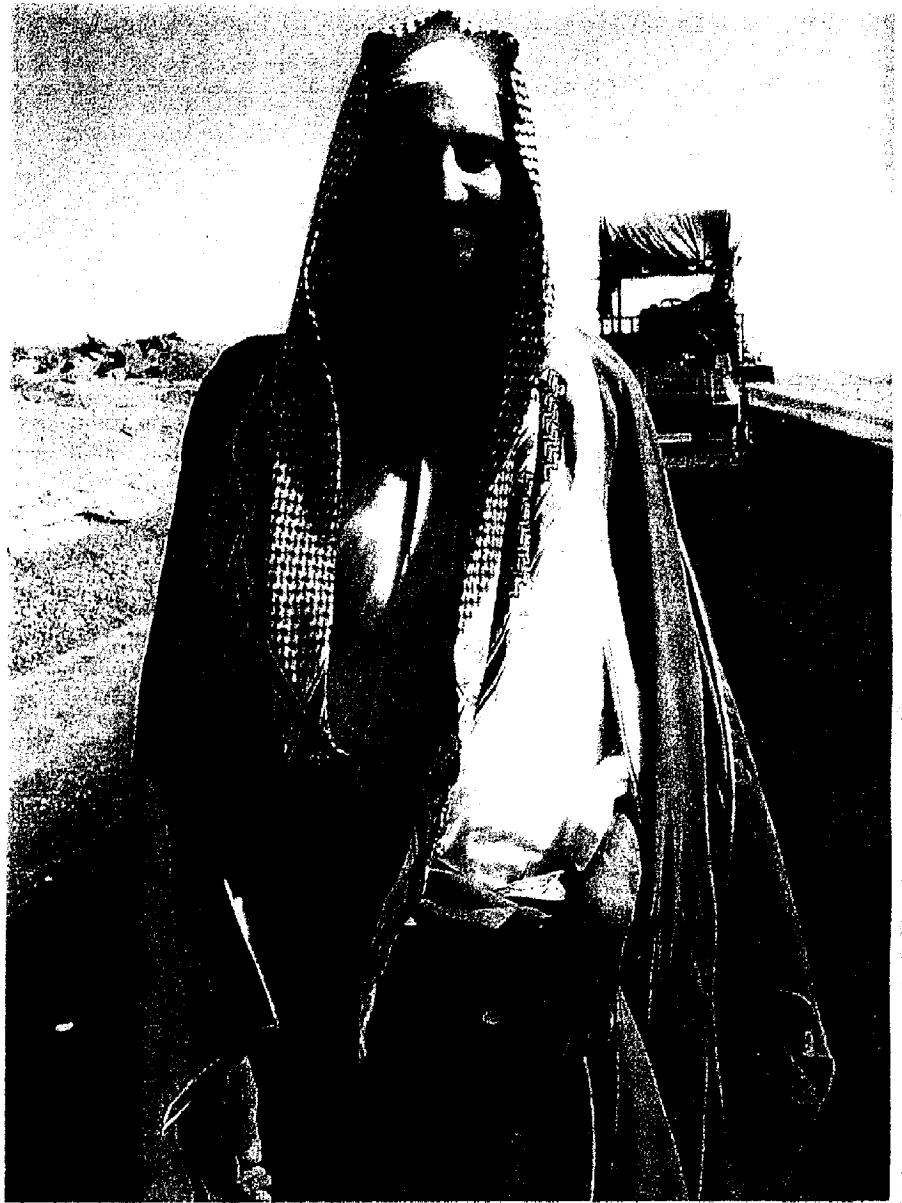

dus zeer bemoeilijkt.

DE ECONOMIE

Met de economie is het sinds de machtswisseling snel bergafwaarts gegaan. In 1992-'93 was de graanproductie al gehalveerd tot 453 miljoen ton. De inflatie (op jaarbasis) werd in 1995 op 56 procent en in 1996 al op 130 procent geschat. De buitenlandse schuld bedroeg in 1994 al 18,7 miljard dollar, bijna drie maal de waarde van het bruto nationaal product. De waarde van het Soedanese pond holt dan ook achteruit. En als het volk honger krijgt, volgen de problemen vanzelf. Regelmatig lekken berichten naar buiten over betogingen en broodrellen. Zo gingen in september 1995 duizenden Soedanesen de straat op om te demonstreren tegen het militaire bewind en tegen de verhoging van de broodprijs met 50 procent. Het was een teken aan de wand. Stapsgevijs zijn inmiddels steeds meer (economische) VN-sancties tegen het land van kracht geworden. Maar Soedan heeft tenminste blijvend één machtige vriend, namelijk Osama Bin Laden. Deze superrijke Saoedische zakenman, een islamitisch fundamentalistische 'hardliner' en voormalig Afghaan-strijder, vluchtte in 1991 naar Soedan. Koning Fahd had hem verbannen, vanwege zijn oppositie tegen de Amerikaanse aanwezigheid in Saoedi Arabië (Golfoorlog). Vanuit zijn kantoor in de buurt van Khartoum zou hij sindsdien zijn zaken-imperium leiden en ondersteund tegelijkertijd financieel Soedan, de islam in het algemeen en in het bijzonder diverse islamitisch fundamentalistische organisaties. Intussen kondigt zich voor Soedan weer een nieuw economisch pro-

"THE BUSINESSMAN": Bin Laden shown in 1993 on a road he was building in Sudan

Time

bleem aan. De SPLA-rebellen naderen (januari 1997) de waterkrachtcentrales bij Damazin, die 80 procent van de stroom voor de hoofdstad Khartoum leveren. Daarnaast dreigt, bij verder SPLA-succes in het oosten, de afsluiting van de enige belangrijke Rode Zee-haven van Soedan, Port Sudan.

Deel 2, dat in Infoscoop 03 (maart 1997) zal worden verwerkt, bestaat uit de onderwerpen:

- RECENTE ONTWIKKELINGEN
- VERWACHTING.